

Károsítóhelyzet alakulása Zala megye, 2020.06.21-06.28.

Időjárás:

Az elmúlt egy hét, 1-2 esős nappal kezdődött, majd szárazabbra váltott a megyében az időjárás. Az eső mennyisége általában kevés volt, 6-10 mm mennyiség hullott megyszerte. A hőmérsékletek emelkedtek éjszaka és nappal is. A minimum hőmérsékletek 8,4-14,9 fok, a maximumok 16,5-28,9 fok között alakultak (átlag: 13,4-22,1 fok). A páratartalom kicsit csökkent, de még mindig a kórokozók számára optimális tartományban mozgott (75 % körül). A levélnedvesség időtartama szintén csökkent, 0-9 óra között változott. Több napon erős/viharos erejű szél fújt, melynek következtében néhány gabona tábla részlegesen (foltszerűen) megdőlt.

ŐSZI BÚZA, ŐSZI ÁRPA, TAVASZI BÚZA

Növényfenológia:

Őszi árpa: betakarítás kezdete;

Őszi búza: viaszérés;

Tavaszi búza: tejesérés-késői tejesérés.

A gabona állományok érési folyamatai felgyorsultak a múlt hét időjárási körülményei között.

Őszi búza: A **fuzáriumos kalászfertőzés** tünetei nem növekedtek számottevően (legalábbis már nehéz vizuálisan nagy biztonsággal elkülöníteni). Technológiától függően 2-5 %-os a kalászfertőzöttség, közepes fokozaton (3-4-es skála, 11-50 % kalászfelületi fert.).

Tavaszi búza: Az állományok alsó részén a száron és a leveleken a **lisztharmat** fertőzöttség nem erősödött. Gyenge fokozat (6-10 %, 2-es skála) mellett jellemző a betegség.

Ellenben a **vöröszrozsda** (a múltkori előrejelzésemben tévesen sárgarozsdának írtam az akkor még kevés sporuláló telep miatt) jelentősen felszaporodott már a zászlós leveleken is (1. fotó). A fertőzöttség közepes-erős mértékű (4-5-ös skála, 26-75 %) egy-egy táblán belül gócszerűen.

1. fotó: Erős mértékű vöröszrozsda fertőzöttség tavaszi búzán

A kalászon észlelési szinten egy-egy **levéltetű** egyedet lehet látni, de ezen kívül más károsító nem jellemző rajt.

KUKORICA

Növényfenológia: ~9-13 leveles állapot, a megye nyugati részén fejlettebb állományok.

A fénycsapda (Nagykanizsa) fogása alapján a **kukoricamoly** rajzása elhúzódó, szakaszos 0-3 db lepke/csapda/3 nap mennyiséggel. A tojásrakás ennek megfelelően folyamatos, többségében L1-L3-as (L4) lárvafokozatok jellemzőek. A védekezések aktuálisak a tojások és lárvák ellen is ható készítményekkel.

A **levéltetvek** kisebb kolóniái továbbra is megfigyelhetők egy-egy táblán belül szórványosan (Banks-féle skála: 1-2-es fokozat).

NAPRAFORGÓ

Növényfenológia: csillagbimbós állapot-virágzat elkülönülése, kiemelkedése

Napraforgóban a **poloskák** száma és kártétele nem nőtt, sőt a megfigyelt táblákon (védekezés nélkül) inkább csökkenés látszik. Az újabb/frissebb szúrásnyom minimális. A fertőzöttség gyenge mértékű.

Az **alternáriás foltosság** tünetei alsó leveleken tovább terjedtek állományszinten. A betegség továbbra is gyenge mértékű (1-2-es skála, 1-10 %), ellenben a fertőzés gyakorisága nőtt (egy-egy táblán belül a növények ~30-40 %-a fertőzött).

Megjelentek a **szklerotíniás betegség** tünetei az állományokban. A jelenlegi töfertőzöttség (technológiától függően) ~1 %-os. (2-3. fotó)

2-3. fotó: Szklerotíniás betegség napraforgón

BURGONYA

Növényfenológia: virágzás vége-bogyófejlődés

A **burgonyabogarak** újabb betelepődése a védett táblákra nem tapasztalható.

A párás, meleg időjárás kedvezett a **burgonyavész** fertőzési folyamatainak és az első tünetek megjelenésének. A védett állományokban a betegség legfeljebb gyenge mértékű fellépése figyelhető meg. A fertőzésveszély a csapadékos, párás napokon a továbbiakban is magas és a hőmérséklet emelkedésével növekszik. Az intenzív védekezéseket folytatni kell.

Az **alternáriás levélfoltosság** tünetei fokozódtak az alsó leveleken, gyenge fertőzöttség mellett figyelhető meg a betegség (2-es skála, 6-10 %).

SZÓJA

Növényfenológia: levélfejlődés

A meleg (párás) időjárás a szója károsítóinak kifejezetten kedvezett.

A szokásosnál korábban jelentek meg az állományokban a **takácsatkák** (4. fotó) A fajtától és a tábla fekvésétől függően, többnyire a tábla széleken közepes-erős fertőzöttség alakult ki a leveleken. Az atkák az alsó és a felső leveleken is károsítanak, átlagosan (!) 15-20 db atka/levél mennyiségben, tömeges tojásrakás mellett (atka: 40%; tojás: 60 %).

Az atkák jelenlétéről a lombozat „kopogtatásával”, az alá tartott fehér papírlap segítségével is meggyőződhetünk (vagy 10-szeres nagyítású nagyítóval), ha nincs lehetőség mikroszkópos vizsgálatra. A növényvédőszeres beavatkozást a kártételi küszöbérték elérésekor, vagyis ~13 db egyed/levél értéknél javasolt megkezdeni.

Az atkák mellett a **tripszek** jóval alacsonyabb száma (~1-4 db tripsz/hármas levél) is megfigyelhető. A fertőzöttség nem jelentős, gyenge mértékű (védekezési küszöb: ~8 db tripsz/hármas levél, a lombozat ~75 %-án).

Az érzékeny fajtákban megjelentek a **peronoszpóra** első tünetei, egy-egy térségben a fertőzött foltok sporulálása is megfigyelhető. Csapadékos időjárás esetén a védekezésre fel kell készülni.

4. fotó: Erős mértékű atka fertőzöttség szóján

ALMA, KÖRTE, CSONTHÉJASOK (KAJSZI, SZILVA, CSERESZNYE, MEGGY, DÍÓ)

Növényfenológia:

Alma, körte: ~60-70 %-os gyümölcsméret, színeződés, hajtásnövekedés
Cseresznye, meggy: érés; szilva: gyümölcsfejlődés

Almában újabb **lisztharmat** tünetek nem jelentek meg (a védett kertekben). A betegség fertőzöttsége gyenge mértékű (2-es skálafokozat, 6-10 %).

A csapadékos napok kedveztek a **varasodás** fertőzésnek, melynek következményeként kezeletlen állományban újabb levéltüneteket lehet látni (közepes fertőzöttség, 3-4 skála). Ugyanitt a gyümölcsfertőzöttség gyenge mértékű.

Intenzíven védett ültetvényben a betegség legfeljebb gyenge fertőzöttséggel van jelen, vagyis a betegség fertőzési nyomása emiatt ott kisebb. Amennyiben szárazabbra fordul az időjárás, a későbbiekben már a kontakt védelem is elegendő lehet (ahol viszont erősebb fertőzöttség van, célszerű még felszívódót is használni).

Az **almamoly** rajzása folyamatos, emelkedő számú, 9-14 db hím/csapda/3 nap mennyiséggel.

Almalevél-aknázómolyt most nem fogtak a csapdák.

Almában a **kaliforniai pajzstetű** lárvá rajzása folyamatos, jelenleg a pajzsok ~30-40 %-ából rajzottak ki a lárvák. A védekezés aktuális.

Almában az atkák felszaporodása figyelhető meg. A **közönséges kétfoltos takácsatka** még viszonylag alacsony egyedszámban (1-3 db atka/levél + tojások) található, de a meleg időjárás a későbbiekben kedvez a kártételekhez, szaporodáshoz egyaránt.

A **piros gyümölcsfa takácsatka felszaporodása** egy-egy fajtán (ültetvényben) tömeges. Ültetvényen belül gócekben 15-20 db atka/levél mennyiségben található a kártevő a tojások nagy száma mellett! Védekezés javasolt.

Körtében a **körtelelevélbolha** különböző lárvafokozatai (L1-L5) figyelhetők meg a hajtások végein. Védelem javasolt.

Körtében a varasodás levél tünetei nem erősödtek, a betegség gyenge fertőzöttség (1-es skála, 1-5 %) mellett jellemző, levélen és gyümölcsön egyaránt.

Az **erwiniás elhalás** hajtástünetei tovább fokozódtak körtén és almán is! A fertőzött hajtások folyamatos eltávolítása és réz tartalmú készítmények használata továbbra is javasolt.

Szilvában a szilvamoly rajzása folyamatos, növekvő 9-17 db hím/csapda/3 nap mennyiséggel. A termések károsodása alacsony mértékű (~1 %-os).

Csonthéjasokban a **keleti gyümölcsmoly** rajzása folyamatos, növekvő, 21-38 db hím/csapda/3 nap mennyiséggel a feromon csapdákban.

Fokozódott a **moniliás gyümölcsrothadás** cseresznyében és meggyben is, 5-8 %-os fertőzöttség jellemző.

Dióban megjelentek a **gnomóniás levélfoltosság** tünetei a leveleken.

SZŐLŐ

Fenológia: kötődés – borsó nagyságú bogyók.

Az esős napok a **peronoszpóra** és **feketerothadás** fertőzésnek kedveztek. Több ültetvényben jelentek már meg az első „olajfoltok” a leveleken, valamint a kötődött bogyók fertőzöttsége is látható, de mindkettő alacsony szinten. A fertőzött foltok sporulálása nem általános. (5. fotó) A **feketerothadás** újabb levéltünetei figyelhetők meg a leveleken (krémszínű folt), de a lombfertőzöttség általában így sem jelentős (csak házikertben, vagy kevésbé intenzíven permetezett tőkéken látható közepes fertőzöttség).

5. fotó: Peronoszpóra „olajfolt” szőlő levélen

Lisztharmat tüneteket továbbra sem találtunk a kezelt ültetvényekben, de amennyiben szárazabbra fordul az időjárás (magas páratartalommal), a betegség fertőzésveszélye fokozódik. A fürtök érzékenysége miatt a betegségek ellen intenzív megelőző védelem javasolt.

Az **amerikai szőlőkabóca** lárvakelése folyamatos, a lárvafokozatok a következő képpen alakulnak: L1: ~26 %; L2: ~53 %; L3: ~19 %. A védekezésre fel kell készülni, azt az L3-L4-es lárvastádiumban javasolt elvégezni.

Zalaszentlőrinc, 2020. június 28.

Tűh Annamária
előrejelző